

วาทกรรมว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา (พ.ศ. 2501 - 2539)^{*}

ธวัชพล ทองอินทรราช^{**}

(วันรับบทความ: 10 กันยายน 2563/ วันแก้ไขบทความ: 19 มกราคม 2564/ วันตอบรับบทความ: 4 กุมภาพันธ์ 2564)

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้ต้องการวิเคราะห์ให้เห็นถึงภาพของความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับนโยบายว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา เพื่ออธิบายให้เห็นว่าปัญหาโสเภณีในสังคมไทย มีปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะของพัฒนาการทางสังคม หากแต่เกิดขึ้นจากรัฐและกลไกอำนาจที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ก่อรูปวาทกรรมว่าด้วยโสเภณีขึ้น ด้วยการผลิตสร้างนิยาม ความรู้ ความจริงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโสเภณีในสังคมไทยในยุคนี้ โดยผ่านทางเครื่องมือที่สำคัญ คือ แผนนโยบายในการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ ผ่านทางโสเภณีและอุตสาหกรรมเพศพาณิชย์ ที่รัฐบาลกำหนดนิยามให้เป็นปัจจัยและเงื่อนไขสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศในรูปของเงินตราต่างประเทศ ถึงแม้ว่าจะเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายในขณะนั้น คือ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แต่ด้วยเหตุที่อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์ประสานแนบแน่นกับแผนนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลจึงทำได้เพียงการปรามมากกว่าการปราบ ส่งผลให้อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์และธุรกิจที่เกี่ยวข้องรุ่งเรืองเฟื่องฟูสร้างรายได้ให้ประเทศจำนวนมากมหาศาล แต่ในอีกด้านหนึ่งก็สร้างปัญหาให้สังคมมากมายเช่นกัน จนนำไปสู่การต่อต้านวาทกรรมนโยบายว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา เพื่อผลักดันให้การขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผลที่ตามมาจากการต่อต้านวาทกรรมโสเภณิดังกล่าว ส่งผลให้โสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและต้องปราบปรามอย่างเด็ดขาดตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนกระทั่งถึงในยุคสมัยปัจจุบัน

คำสำคัญ: วาทกรรม, โสเภณี, สมัยแห่งการพัฒนา

^{*} บทความชิ้นนี้สังเคราะห์มาจากการเรื่องวาทกรรมว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทย ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ธนศวงศ์ยานนาวา สำหรับข้อคิด ๆ ต่องานเขียนชิ้นนี้ จนจุดประกายทางความคิดและกลายเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานทางวิชาการ

^{**} อาจารย์ประจำ ดร. สาขาการเมืองการปกครอง, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Discourse on Prostitutes in Thai Society in Era of Development (B.E. 2501-2539)^{*}

Tuvapon Tong-intarach^{**}

(Received Date: September 19, 2020, Revised Date: January 19, 2021, Accepted Date: February 4, 2021)

Abstract

The aim of academic article was to analyze the relationship between discourses on Prostitutes in Thai society in the era of development to explain that problems with Prostitutes in Thai society were not caused by social developments, but the government and political power system which formed definitions, knowledge and facts related to Prostitutes in Thai society in this period. This discourse was created through various significant tools such as national economic development policy utilizing Prostitutes and commercial sex industry which the government considered that it was a significant factor and condition that raised national revenue from foreign countries. Although it was considered illegal at that time based on Prevention and Suppression of Prostitutes Act, B.E. 2503 (1960), as commercial sex industry closely harmonized with national economic development policy, the government implemented only prevention rather than suppression. Therefore, commercial sex industry and its related businesses flourished and brought huge income to the country while at the same time causing social problems. It formed counter-discourse on Prostitutes in Thai society in era of development aiming to illegalize Prostitutes. As a result, such counter-discourse made Prostitutes and sex trade illegal and they become issues to be seriously suppressed from that time until this present era.

Keywords: Discourse, Prostitutes, the Age of Development

^{*} This article was synthesized from works related to discourse on Sex Workers in Thai society. The author would like to express a sincere gratitude to Professor Thanee Wongyannava for valuable ideas which inspired the author to create academic articles

^{**} Lecturer Dr., in Politics Government, Faculty of Humanities and Social Science, Suratthani Rajabhat University

บทนำ

การศึกษาว่าทฤษฎีว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา ผู้เขียนกำหนดขอบเขตของระยะเวลาในการศึกษาไว้ในช่วง (พ.ศ. 2501 - 2539) เนื่องจากในช่วงเวลานี้มีนัยสำคัญต่อนโยบายโสเภณีในสังคมไทย กล่าวคือ หลังจากที่รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก้าวขึ้นสู่อำนาจเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ เป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์อเมริกาทำสงครามอยู่ในภูมิภาคนี้ และมีการเข้ามาตั้งฐานทัพในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย การเข้ามาของกองทหารอเมริกันจำนวนมากส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่กระจายจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคที่มีการตั้งฐานทัพของทหารอเมริกัน โดยผ่านทางกิจการเทศพาณิชย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เมียเช่า ผับ บาร์ สถานบันเทิงกลางคืน และธุรกิจต่อเนื่องอย่างโรงแรม ซึ่งสร้างรายได้จำนวนมหาศาลในรูปของเงินตราต่างประเทศให้รัฐบาลไทยนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานในชนบท ถึงแม้ในช่วงเวลานี้จะมีการยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันสัจจรโรค ร.ศ.127 (พ.ศ. 2451) ที่อาชิวโสเภณีถูกกฎหมายโดยเสียภาษีให้แก่รัฐบาล มาสู่อาชิวโสเภณีผิดกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 แต่รัฐบาลก็ทำได้แค่เพียงการปราบเพราะความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐอเมริกาและต้องการรายได้จากอุตสาหกรรมเทศพาณิชย์ดังกล่าว อาชิวโสเภณีในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงอยู่ภายใต้แนวทางการปราบมิใช่การปราบตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ จนกระทั่งถึงช่วง พ.ศ. 2539 เกิดกระแสกดดันจากนานาชาติต่อประเด็นปัญหาเรื่องโสเภณี ส่งผลให้รัฐบาลไทยในยุคนั้นต้องยกเลิกพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ซึ่งนานาชาติมองว่าเปรียบเสมือนกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐบาลเป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเทศพาณิชย์เสียเอง จึงมีการตราและประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เพื่อบังคับใช้กับประเด็นปัญหาเรื่องโสเภณี ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนทางนโยบายที่สำคัญ คือ จากเดิมอาชิวโสเภณีเป็นสิ่งที่ต้อง “ปราบ” เปลี่ยนผ่านสู่อาชิวโสเภณีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและต้อง “ปราบ” อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงเริ่มต้นการศึกษาในช่วงสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จนถึง พ.ศ. 2539 กล่าวคือ รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ประสบความสำเร็จในแทบจะทุกด้านทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศโดยเฉพาะกับสหรัฐอเมริกาที่เริ่มแผ่ขยายอิทธิพลเข้ามา (จักษ์ พันธ์ชูเพชร, 2549, น.224) ความสำเร็จดังกล่าวมีมากกว่ารัฐบาลก่อนหน้าภายใต้การนำของจอมพล ป.พิบูลสงคราม หรือแม้แต่ว่ารัฐบาลภายหลังสฤษดิ์อย่างรัฐบาลภายใต้การนำของจอมพลถนอม กิตติขจร ความสำเร็จดังกล่าวมีจุดเด่นอยู่ที่เรื่องเศรษฐกิจและการนำพาประเทศเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา ถึงแม้การเมืองการปกครองจะอยู่ภายใต้บรรยากาศแบบเผด็จการ “พ่อขุนอุปถัมภ์” (ลิขิต ธีรเวคิน, 2550, น.164) อย่างไรก็ตามจุดเด่นในด้านเศรษฐกิจและความสำเร็จในการนำพาประเทศเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคสมัยแห่งพัฒนานี้เองที่เป็นบริบทเบื้องหลังอันสำคัญของวาทกรรมนโยบายว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา ซึ่ง ผาสุก พงษ์ไพจิตร ได้นำเสนอประเด็นนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า “สฤษดิ์มีความสามารถพิเศษในการเป็นผู้นำมากกว่าผู้นำทหารคนอื่น ๆ เพราะจุดเด่นในด้านเศรษฐกิจและความสำเร็จในการนำประเทศเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนาได้สำเร็จ โดยการพัฒนาเศรษฐกิจ

ตามแบบฉบับของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมที่มีเอกชนเป็นผู้ประกอบการ มาเป็นนโยบายหลักของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ สิ่งนี้ก่อให้เกิดความประทับใจให้แก่บรรดามวลชนอย่างสูง” (ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2529, น.10) งานชิ้นโบว์แดงอันหนึ่งของสฤชดีคือการออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ตั้งสำนักงานส่งเสริมการลงทุนของเอกชนทั้งภายในและจากต่างประเทศ กฎหมายนี้ละเว้นภาษีขาเข้าสำหรับธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมและยกเว้นการเก็บภาษีการค้าสำหรับกิจกรรมบางประเภทที่ได้รับการส่งเสริม (दनัย ไชโยธธา, 2548, น.265) โดยนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลดำเนินตามแนวทางใหญ่ๆ กล่าวคือ ธุรกิจต่างประเทศ นักลงทุนต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศที่ให้ทุนพัฒนาได้รับการเชิดชูจากรัฐบาลเป็นอย่างดี รัฐบาลเปลี่ยนภาพพจน์จากประเทศที่ไม่ค่อยเป็นมิตรกับจักรวรรดินิยม มาเป็นประเทศที่พร้อมจะร่วมเป็นร่วมตายกับจักรวรรดินิยม และในปี พ.ศ. 2503 นี้เองที่ไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ประจำภาคขององค์การระหว่างประเทศที่สำคัญๆ เช่น ยูนิเซฟ เอคาเฟ้ เอฟเอโอ และซีโต้ ฯลฯ แลกเปลี่ยนของนโยบายรัฐบาลหลายฉบับเน้นความต้องการจะส่งเสริมเศรษฐกิจระบบเสรี (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2557, น.87) และเน้นการไม่ควบคุมการค้ามากเกินไป รัฐบาลเลยยอมให้เงินทุนไหลเข้าออกโดยอิสระ ไม่มีการควบคุมจนถึงกลางทศวรรษ 2503 รัฐบาลยอมให้ธุรกิจต่างชาติมาเป็นเจ้าของกิจการในประเทศไทยได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องร่วมทุนกับไทย

เหตุปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองในยุคสมัยแห่งการพัฒนาดังกล่าว จึงมีส่วนสำคัญต่อวาทกรรมนโยบายโสเภณีในสังคมไทยยุคนี้ กล่าวคือ ในขณะที่ประเทศไทยพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ความเป็นอุตสาหกรรมเพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไทยเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา ปราบปรามการที่เป็นเครื่องสะท้อนถึงปัญหาอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนาดังกล่าว ก็ปรากฏเด่นชัดขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาชุมชนแออัดในตัวเมือง ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด ในบรรดาปัญหาเหล่านี้ปัญหาที่สำคัญที่สุดสั่นสะเทือนต่อสามัญสำนึกและทำให้ประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนามีที่รู้จักไปทั่วโลกก็คือ “ปัญหาโสเภณีและธุรกิจเพศพาณิชย์” จนนานาชาตินานนามให้กรุงเทพมหานครเป็น “เมืองแห่งโสเภณีโลก” ซึ่งในประเด็นปัญหานี้ อีรณาท กาญจนอักษร ได้ตั้งข้อสังเกตถึงบริบทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับโสเภณีในสังคมไทยในช่วงยุคสมัยแห่งการพัฒนาดังกล่าวนี้ไว้อย่างน่าสนใจว่า ปัญหาโสเภณีในยุคสมัยแห่งการพัฒนานี้มิได้เกิดขึ้นในประเทศไทยเพียงประเทศเดียว หากแต่เกิดขึ้นกับประเทศด้อยพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนผ่านประเทศให้เข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา มีลักษณะทางเศรษฐกิจที่พัฒนาไปสู่ระบบทุนนิยมแต่อยู่ในระดับที่ล้าหลัง มีหลายประเทศในบริเวณใกล้เคียงกับประเทศไทยในยุคนี้ เช่น ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ฯลฯ ขณะเดียวกันลูกค้าต่างประเทศก็มาจากประเทศตะวันตกที่มีความก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมหรือประเทศทุนนิยมก้าวหน้า เช่น เยอรมัน สวีเดน ญี่ปุ่น ฯลฯ (อีรณาท กาญจนอักษร, 2535, น. 36) ส่วนลูกค้าในประเทศจะเป็นพวกที่มีฐานะทางการเงินดี หรือพวกที่ได้เปรียบในการช่วงชิงผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจในยุคสมัยแห่งการพัฒนา

แนวคิดทฤษฎีในการศึกษา

การแสวงหาความรู้แบบหลังสมัยใหม่ (Postmodern) คือ การปฏิเสธการวิพากษ์ความรู้ที่อ้างความเป็นสัจธรรมสัมบูรณ์ รวมถึงการตีแผ่การครอบงำทางอำนาจเบื้องหลังความรู้กระแสหลักทั้งหลาย มีจุดหมายสำคัญในการเปิดอิสรภาพทางความคิดและการปลดปล่อยการครอบงำทั้งปวงเพื่อให้ความรู้ที่หลากหลายแบบต่าง ๆ โผล่พ้นการกดทับขึ้นมา สิ่งที่เข้ามาแทนที่ (หรืออย่างน้อยขึ้นมาเคียงคู่) สัจจะความจริงหรือความรู้สัมบูรณ์ จึงครอบคลุมถึงความรู้หลากหลายแนวซึ่งอาจไม่เป็นระบบ ไม่แน่นอน พุดไม่ได้ หรือไม่เคยมีการพุดถึง หรือถูกกดทับไว้ อันอาจเป็นความรู้ที่ไม่เป็นวิทยาศาสตร์ ความรู้เฉพาะถิ่น เฉพาะภูมิภาคหรือกระทั่งสิ่งที่อาจถูกมองว่าเป็นความรู้ชั้นต่ำ/นอกคอก ไม่จำเป็นต้องเป็นความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์หรือเหตุผลนิยม (สุพล ทองอินทราช, 2562, น.69) แนวคิดหรือท่าทีที่มีลักษณะอนาธิปไตยในทางญาณวิทยาดังกล่าว หรือที่ มิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault) มองว่าเป็นการขบถของความรู้ที่ถูกกดทับไว้ มีจุดหมายสำคัญในการต่อต้านการรวมศูนย์อำนาจโดยผ่านความรู้แบบใดแบบหนึ่งที่อ้างความเป็นองค์อธิปัตย์ทางความรู้ และการเปิดกว้างความหลากหลายก็ไม่ได้เป็นไปอย่างเลื่อนลอยไร้จุดหมายปลายทางใด ๆ ทว่าดำเนินไปเพื่อให้การเคารพหรือยอมรับ “สิ่งอื่น” (The other) หรือ “ความเป็นอื่น” (Otherness) ที่เคยถูกเก็บกดปิดกั้นความสำคัญให้สามารถเผยตัวปรากฏขึ้นมาได้ (จรัญ โฆษณานันท์, 2550, น. 148)

เช่นเดียวกันกับเรื่อง โสเภณี (Prostitutes) และอาชีพการขายบริการทางเพศที่ถูกสังคมโดยทั่วไปมองว่าเป็นเรื่องของ “หญิงชั่ว” และอาชีพที่ “ผิดกฎหมาย” แต่แท้ที่จริงแล้วโสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศเป็นผลผลิตมาจาก การก่อรูปวาทกรรมทางนโยบายของรัฐและกลไกอำนาจที่เกี่ยวข้องในแต่ละยุค มากกว่าการเป็นพัฒนาการของปัญหาทางสังคมโดยทั่วไปอย่างที่เราคุ่น(สุภางค์ จันทวานิช, 2553, น.283-284) ด้วยเหตุนี้ การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) จึงมีความสำคัญในฐานะการเป็นกรอบคิดและเครื่องมือในการศึกษาและสืบค้นถึงกระบวนการขั้นตอนลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยในการสร้างเอกลักษณ์และความหมายให้กับสรรพสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในสังคมในรูปของวาทกรรม และภาคปฏิบัติของวาทกรรม (Discourse practice) ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีการต่อสู้เพื่อช่วงชิงการนำ (hegemony) ในการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องนั้นอย่างไร มีความหมายเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน สถานที่ เหตุการณ์อะไรบ้าง และผลกระทบที่เกิดจากการสร้าง รวมตลอดถึงการเก็บกด/ปิดกั้นของสิ่งเหล่านี้ของวาทกรรมมีอะไรบ้าง

วิธีวิทยาในการศึกษา

“วาทกรรมว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทยยุคสมัยแห่งการพัฒนา” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ในลักษณะของการวิเคราะห์วาทกรรม (discourse analysis) โดยในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วาทกรรมเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้วยลักษณะเฉพาะ คือ การใช้วาทกรรม (discourse) เป็นทั้งกรอบคิด (concept) และวิธีวิทยา (methodology) ในการศึกษาโสเภณีไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาในช่วง พ.ศ. 2501-2539 โดยมีวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ การศึกษาเอกสาร (documentary) ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

เช่น เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ และรายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวาทกรรม โสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา ประกอบกับการได้มาซึ่งข้อมูลอีกวิธี คือ การสัมภาษณ์ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (key-informants) จำนวน 2 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวาทกรรมกับนโยบายโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของการศึกษา

1) ภูมิหลังของความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายรัฐกับวาทกรรมโสเภณีไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา

ภูมิหลังที่สำคัญอย่างยิ่งต่อปัญหาโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาสามารถกล่าวได้ว่าเกิดจากเงื่อนไขทางนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาแบบไม่สมดุล (ชนกพล สกลผดุงเขตต์, 2545, น. 30) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา 4 แผน ประเทศไทยมุ่งเน้นนโยบายทางเศรษฐกิจการเปลี่ยนผ่านประเทศ เพื่อเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาและการทำให้ประเทศเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนัก ซึ่งเป็นผลให้สัดส่วนของผลผลิตจากภาคเกษตรในมูลค่าของผลผลิตรวมภายในประเทศลดลงจาก 33 เปอร์เซ็นต์ (ตัวเลข พ.ศ.2503) เมื่อก่อนที่จะเริ่มแผนพัฒนาฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เหลือเพียง 20.6 เปอร์เซ็นต์ (ตัวเลข พ.ศ. 2525) หลังจากแผนพัฒนา 4 ฉบับผ่านไป ในขณะที่ผลผลิตในภาคเกษตรลดความสำคัญลงเกิดความล่มสลายของเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบท ได้นำไปสู่การขยายตัวอย่างรวดเร็วของตัวเมืองและการอพยพของแรงงานจากภาคเกษตรในชนบท ซึ่งต้องประสบกับความเสียเปรียบในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตจากแบบเลี้ยงชีพไปสู่ระบบแลกเปลี่ยนในตลาดซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็วพร้อมกับการทำให้ประเทศให้เป็นอุตสาหกรรมและการไปสู่นิยามของระบบเศรษฐกิจไทย (หทัยเลิศ ลือป้อ, 2550, น.76) ตัวเลขจากการรายงานของธนาคารโลกชี้ว่า 1 ใน 5 ของประชากรไทยปัจจุบันอาศัยอยู่ในเมือง ตัวเลขนี้สะสมมาจากอัตราเพิ่มในระดับร้อยละ 5 ต่อปีของชาวเมืองในระยะ 5 ทศวรรษที่ผ่านมา ในเวลาเดียวกันประชากรในชนบทเพิ่มขึ้นด้วยอัตราร้อยละ 2.5 และเป็นที่คาดคะเนว่าอัตราเพิ่มขึ้นของประชากรในตัวเมืองจะสูงขึ้นอีกในอนาคตหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างและนโยบายเศรษฐกิจ เกิดการหลังไหลของประชากรจากชนบทสู่เมืองทำให้เกิดปัญหาคนล้นงานในการผลิตภาคอุตสาหกรรมในตัวเมือง และเป็นการง่ายที่ผู้เป็นเจ้าของทุนหรือผู้ว่าจ้างจะกดค่าแรงให้ต่ำ และใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ตามใจชอบเอาเปรียบโดยเฉพาะแรงงานหญิง โดยมักอ้างว่าแรงงานหญิงควรจะได้รับค่าแรงต่ำกว่าแรงงานชายเนื่องจากแรงงานน้อยกว่าหรือความชำนาญต่ำกว่า แรงงานสำรองที่มีอยู่อย่างเหลือเฟือทำให้ลูกจ้างไม่อยู่ในฐานะที่จะสร้างพลังต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองได้ ปัญหาคนล้นงานและค่าตอบแทนแรงงานที่ต่ำทั้งในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมนี้ เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งผลักดันให้ธุรกิจทางเพศต้องกลายเป็นทางเลือก (แบงค์ งามอรุณโชติ, 2554, น.163) แรงงานหญิงจำนวนมากซึ่งไม่สามารถจะเข้าไปเป็นกำลังงานในภาคผลิตต่าง ๆ หรือได้รับค่าตอบแทนที่พอเพียงกับความจำเป็นในการครองชีพได้

ด้วยเหตุนี้ ธุรกิจทางเพศจึงกลายเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการปรับภาวะวิกฤติการณ์และช่วยค้ำจุนความอยู่รอดของระบบเศรษฐกิจไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา กล่าวคือ ท่ามกลางปัญหาทางนโยบายที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนาที่กล่าวแล้ว ประกอบกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาอยู่รอดมาได้ด้วยอัตราความเจริญทางเศรษฐกิจอันเป็นที่น่าพอใจด้วยเหตุผลสำคัญ คือ การขยายตัวของภาคบริการ ซึ่งเพิ่มความสำคัญขึ้นอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทยในช่วงระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้ง 4 แผนแรก การขยายตัวของภาคบริการนี้เกิดขึ้นพร้อมกับความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของ “ธุรกิจบริการทางเพศ” นับตั้งแต่สหรัฐอเมริกาเริ่มเข้ามาสร้างฐานทัพและสะสมกำลังทหารในประเทศไทย เพื่อทำสงครามกับเวียดนามเหนือใน พ.ศ. 2505 ซึ่งเป็นปีที่ 2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แผนที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ผลที่ตามมาจากการเข้ามาของฐานทัพอเมริกัน 5 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกของไทย ตามมาด้วยทหารประจำการ 40,000-50,000 คน และทหารที่เข้ามาพักผ่อนระหว่างประจำการในเวียดนามปีละ 30,000 กว่า ถึง 70,000 คน ในช่วง พ.ศ. 2509-2512 ส่งผลให้ประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนากลายเป็นแหล่งเสนอความบันเทิงและการหย่อนใจในรูปแบบต่าง ๆ (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, 2557, น.102) สำคัญที่สุดคือ “การขายบริการทางเพศ” ซึ่งดึงดูดเงินดอลลาร์จากทหารอเมริกันให้หลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รายได้จากโสเภณีและการขายบริการทางเพศนี้ช่วยผ่อนคลายภาวะขาดแคลนเงินตราต่างประเทศและลดระดับความรุนแรงของปัญหาความยากจนในชนบทไปได้ส่วนหนึ่ง เมื่อสงครามเวียดนามยุติลงและสหรัฐอเมริกาถอนฐานทัพออกไปแล้ว แต่ธุรกิจทางเพศที่เพิ่งตั้งตัวได้ยังคงอยู่ และเริ่มสั่นคลอนทำให้เกิดความพยายามในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศกันอย่างขนานใหญ่ เพื่อรักษารายได้ให้คงที่ ธุรกิจทางเพศขยายขนาดและรูปแบบของกิจกรรมออกไปในรูปของเช็กส์ทัวร์และอื่น ๆ ตลอดจนการส่งผู้หญิงออกไปต่างประเทศเพื่อบริการลูกค้าให้ถึงที่ การแข่งขันที่เข้มข้นและผลประโยชน์มหาศาลจากธุรกิจทางเพศ นำไปสู่การทำงานที่เป็นระบบและการใช้กลยุทธ์รูปแบบต่าง ๆ จนถึงการโฆษณาด้วยวิธีการที่หลากหลายซึ่งไม่เคยมีมาก่อน

ธุรกิจทางเพศจึงกลายเป็นอุตสาหกรรม ที่มีขายการดำเนินงานอย่างกว้างขวางครอบคลุมจำนวนเงินทุนหมุนเวียนขนาดใหญ่ และเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของคนหลายฝ่าย อีกทั้งสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาได้เป็นจำนวนมาก ชื่อเสียงของประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาในเรื่องโสเภณีและธุรกิจการขายบริการทางเพศดังกระฉ่อนไปทั่วโลก กรุงเทพมหานครได้รับสมญานามมากมาย เช่น “เมืองหลวงแห่งเช็กส์และช่องโสเภณีของโลก” (เสาวนีย์ เตชะไพบูลย์, 2551, น.8) จนสภาการพิมพ์โลกได้ตีพิมพ์บทความถึงประเด็นดังกล่าวนี้ว่า กิจกรรมเช็กส์และโสเภณีโดยเฉพาะเช็กส์ทัวร์นำเงินตราเข้าประเทศเป็นอันดับสามของสินค้าทั้งหมด รายได้เหล่านี้ส่วนหนึ่งช่วยในการสะสมทุนของผู้ดำเนินกิจการ อีกส่วนหนึ่งถูกส่งกลับมายังบิดามารดาและครอบครัวของหญิงโสเภณีในชนบทไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา ความสำคัญของรายได้ดังกล่าวอาจจะประเมินได้จากข้อเท็จจริงที่เสนอโดย นายเขง วงศ์ใหญ่ (เสาวนีย์ เตชะไพบูลย์, 2551, น.8) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าเงินธนาณัติที่ส่งไปอำเภอดอกคำใต้ ปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนกว่าร้อยล้านบาท ส่วนที่เป็นดริฟตามสาขานาคาร์อีกหลายร้อยล้านบาท

มีส่วนช่วยเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของชาวบ้านอย่างมาก ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาที่เน้นด้านเศรษฐกิจและการเปลี่ยนผ่านประเทศเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับโสเภณีและธุรกิจทางเพศโดยตรง ถึงแม้ว่าในยุคสมัยแห่งพัฒนานี้โสเภณีและธุรกิจบริการทางเพศจะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แตกต่างจากยุคสมัยก่อนหน้าคือ ยุคสมัยก่อนการพัฒนาที่รัฐบาลมีนโยบายอนุญาตให้มีโสเภณีและธุรกิจการขายบริการทางเพศถูกต้องตามกฎหมาย และเหตุผลที่ในยุคสมัยแห่งพัฒนานี้รัฐบาลยังคงปล่อยปละละเลยปัญหาเรื่องโสเภณีและธุรกิจการขายบริการทางเพศ ถึงแม้จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามว่า “เป็นความผิด” ทั้งนี้ก็เพราะธุรกิจบริการทางเพศสามารถสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาลอย่างมหาศาลในรูปของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและการเปลี่ยนผ่านประเทศให้เข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา โสเภณีและธุรกิจการขายบริการทางเพศจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลหลับหูหลับตาไม่เข้มงวดกวดขัน เพื่อแลกกับความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งยุค

2) รัฐและกลไกอำนาจกับการก่อรูปวาทกรรมโสเภณีในสังคมไทยยุคสมัยแห่งการพัฒนา

การดำเนินนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อเปลี่ยนผ่านประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งความทันสมัยโดยมีนโยบายที่เป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกา การพึ่งพาอาศัยและรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ทั้งบุคลากรและเงินงบประมาณ รวมถึงการก่อตั้งองค์กรใหม่ๆ เช่น สภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานงบประมาณ, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สำนักงานส่งเสริมการลงทุน, ซึ่งเป็นกลไกอำนาจที่สำคัญภายใต้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากธนาคารโลก (จุมพล นิธิพานิช, 2548, น.216) โดยองค์กรเหล่านี้ของรัฐบาลไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาอยู่ภายใต้การครอบงำของสหรัฐอเมริกาในรูปของคำแนะนำ ที่ถูกนำไปกำหนดเป็นแนวนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งนำพาสังคมไทยเข้าสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนาของรัฐบาลไทย การดำเนินนโยบายในการพัฒนาประเทศภายใต้การครอบงำโดยสหรัฐอเมริกาดังกล่าว มีเฉพาะเพียงแต่มิติทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น หากแต่ยังคงครอบคลุมไปถึงมิติอื่นของการพัฒนาเพื่อนำพาประเทศสู่ยุคสมัยแห่งการพัฒนา เช่น โครงสร้างพื้นฐาน, การคมนาคมขนส่ง, การศึกษา, วัฒนธรรม, และที่สำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทางการเมืองที่มีส่วนสำคัญโดยตรงในฐานะเป็นเงื่อนไขของการก่อรูปวาทกรรมนโยบายโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา โดยเริ่มต้นจากภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2501 สฤษดิ์สถาปนาความเป็นหนึ่งเดียวของกองทัพโยกย้ายอาวุธยุทโธปกรณ์ และหน่วยกองกำลังออกจากตำรวจเอาไปไว้ที่กองทัพ คนของสฤษดิ์ในกองทัพภาคที่ 1 เข้าดำรงตำแหน่งสำคัญในกองทัพและคณะรัฐมนตรี เงินช่วยเหลือด้านการทหารจากสหรัฐอเมริกาทั้งหมดส่งตรงเข้าสู่ฝ่ายทหารก่อนการควมรวบอำนาจของสฤษดิ์ รวมถึงการปราบฝ่ายซ้ายและฝ่ายเสรีนิยมที่ต่อต้านรัฐบาลทำให้สหรัฐอเมริกามีความมั่นใจมากขึ้นที่จะใช้เมืองไทยเป็น “ฐานทัพ” ยิ่งเมื่อสงครามกลางเมืองปะทุขึ้นที่ลาวในปี พ.ศ. 2503 ยิ่งทำให้เมืองไทยเป็นหัวหอกต่อต้านคอมมิวนิสต์ที่สำคัญในสายตาของสหรัฐอเมริกายิ่งขึ้นไปอีก พ.ศ. 2507 สหรัฐอเมริการับปากที่จะปกป้องไทยจากการถูกคอมมิวนิสต์โจมตี โดยนำกองเรือที่ 7 มาประจำการที่อ่าวไทยและเคลื่อนกองกำลังทหาร 10,000 นาย

มาที่ไทย ซึ่งไม่นานหลังจากนั้นก็ถูกถอนออกไปและส่งกลับมาอีกครั้งในพ.ศ. 2507 (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2547, น.11) โดยเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนในปี พ.ศ. 2512 จำนวนทหารบกและทหารอากาศอเมริกันในเมืองไทยมีมากถึง 45,000 คน ผู้เครื่องบินรบเข้าโจมตีเวียดนามเหนือเป็นครั้งแรกจากฐานทัพอากาศไทยในเดือนธันวาคม พ.ศ.2507 สามในสี่ของถูกระเบิดที่สหรัฐอเมริกาทิ้งเพื่อโจมตีเวียดนามเหนือและลาวระหว่าง พ.ศ. 2507 และ 2511 นำโดยผู้เครื่องบินรบจากฐานทัพ 7 แห่งทั่วประเทศจากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคตะวันออกของไทย จากปี พ.ศ. 2503 สหรัฐอเมริกาว่าจ้างทหารไทยอย่างลับให้ไปรบที่ลาวในปี พ.ศ. 2510 ทหารไทยจำนวนประมาณ 11,000 ราย ไปร่วมรบเคียงไหล่กับทหารอเมริกันที่เวียดนามใต้ นับจากปี พ.ศ.2505 สหรัฐอเมริกาให้เงินช่วยเหลือแก่ตำรวจตะเวนชายแดน และองค์กรต่อต้านผู้ก่อการร้ายภายในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก เงินช่วยเหลือด้านการทหารเพิ่มขึ้นสี่เท่าช่วง พ.ศ. 2503 - 2513 และสูงสุดใน พ.ศ. 2512 คือ 123 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็นเส้นขนานในระดับพอ ๆ กัน โดยส่วนใหญ่พุ่งไปที่กรมตำรวจและโครงสร้างพื้นฐานของกองทัพ งบประมาณเพื่อการป้องกันประเทศของฝ่ายทหารเพิ่มขึ้นในอัตราที่มากกว่านี้ด้วยความสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาและเงินภาษีของประชาชนเอง คือ เพิ่มขึ้นจาก ประมาณ 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ช่วง พ.ศ. 2493 - 2503 เป็น 250 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ช่วง พ.ศ. 2513-2518 “ดอลลาร์” จึงทำให้รัฐบาลไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาเป็นหนึ่งเดียวและแข็งแกร่ง (คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2557, น.233)

นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกายังสร้างสถานทูตใหม่อย่างยิ่งใหญ่ที่กรุงเทพมหานคร และแต่งตั้ง วิลเลียม โดโนวาน (William Donovan) อดีตนายทหารสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มีสมญานามแบบ คาวบอยว่า “Wild Bill” เป็นเอกอัครราชทูต ตัวเขาเองเรียกตำแหน่งเอกอัครราชทูตในไทยว่า “ทูตนักรบ” (Warrior-ambassador) ภายหลังจากที่สหรัฐอเมริกาก่อตั้ง สำนักงาน SEATO ที่กรุงเทพมหานคร องค์การสหประชาชาติ องค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ และมูลนิธิอเมริกันจำนวนมากดำเนินรอยตาม จำนวนประชากร “ฝรั่ง” ที่กรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยส่วนใหญ่เป็นชาวอเมริกัน แตกต่างจากสมัยอาณานิคมที่มีฝรั่งหลายเชื้อชาติกรุงเทพฯ และพัทยาได้รับเลือกเป็นแหล่งท่องเที่ยวช่วงพักรบ “rest and recreation” ของทหารอเมริกัน (คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2557, น.233) โดยมีทหารอเมริกัน 45,000 คน มาเที่ยวในปี 2510 ถนนเพชรบุรีที่กรุงเทพฯ กลายเป็น “แหล่งอเมริกัน” เต็มไปด้วยบาร์ ไนต์คลับ ซ่อง และอาบอบนวด สถานเริงรมย์ แบบนี้กระจุกตัวอยู่รอบ ๆ ฐานทัพอเมริกันในที่ต่าง ๆ เช่นกัน จนเมื่อสงครามเวียดนามยุติลงและสหรัฐอเมริกาถอนฐานทัพออกไป อุตสาหกรรมโสเภณีและสถานบริการตลอดจนถึงธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับโสเภณีที่ดำเนินการมาจนอยู่ตัวก็เริ่มประสบปัญหาอันคลอน ทำให้เกิดความพยายามในการประคับประคองรักษาอุตสาหกรรมเพศพาณิชย์เหล่านี้ไว้ ด้วยการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวไทยภายในประเทศเพื่อเป็นฐานเดิม และฐานลูกค้าใหม่ทดแทนกันอย่างขนานใหญ่เพื่อรักษารายได้ให้คงที่ ธุรกิจทางเพศจึงถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขยายขนาดและรูปแบบของกิจกรรมการให้บริการออกไปต่าง ๆ นานา ข้อมูลจากฝ่ายกัมโรค กรมควบคุมโรคติดต่อกระทรวงสาธารณสุข ระบุถึงประเภทของสถานบริการที่ให้บริการทางเพศไว้ถึง 24 ประเภท โดยเริ่มตั้งแต่ ซ่อง, โรงแรม, ไนต์คลับ, บาร์เปียร์, บาร์ร้าว,

อะโก้ไก้บาร์, ดิสโก้เทค, ร้านอาหาร, คีอ์ฟี่ซ็อป, คาเฟ่, คอกเทลเล้าจ์, ผับ, โรงน้ำชา, สถานบริการ อาบอบนวด, โรงนวดแผนโบราณ, ร้านเสริมสวย, ร้านตัดผม, นางทางโทรศัพท์, บาร์เกย์, เกสต์เฮาส์, คาราโอเกะ, เซาน่า, บั้งกะโล, และประเภทอื่น ๆ (วินัย ผลเจริญ, 2542, น.9) ที่สำคัญสถานบริการต่าง ๆ เหล่านี้โดยส่วนใหญ่ในยุคสมัยแห่งการพัฒนาถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยได้รับอนุญาตอย่าง “ถูกต้องตามกฎหมาย” โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในยุคต่อมาอีกหลายฉบับ

3) “อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์”: วาทกรรม ความรู้ ความจริง ของยุคสมัยแห่งการพัฒนา

อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์ดังกล่าวดำเนินมา จนกระทั่งช่วงปี พ.ศ.2523 รัฐบาลดำเนินนโยบายอย่างจริงจังอีกครั้ง เพื่อหวังกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยวไทย รวมถึงการเชิญชวนคนไทยด้วยกันเองให้ท่องเที่ยวจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศไทย โดยการก่อรูปนโยบายด้านการท่องเที่ยวภายใต้วาทกรรม “ท่องเที่ยวไทย” สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ และ “ไทยเที่ยวไทย” สำหรับการกระตุ้นนักท่องเที่ยวคนไทยด้วยกันเอง แนวนโยบายดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์กับการก่อรูปวาทกรรมโสเภณีในยุคสมัยแห่งการพัฒนา ซึ่ง จันทวิภา อภิสุข แห่งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหรือมูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ ได้ให้ความเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า “..วาทกรรมเชิงนโยบายภายใต้กรอบความคิดเรื่องการท่องเที่ยวดังกล่าวสอดคล้องประสานแนบแน่นกับการส่งเสริมธุรกิจบันเทิงและสถานบริการในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีในยุคนั้นว่า คือ การให้บริการทางเพศที่มีกฎหมายให้การรองรับ และนโยบายดังกล่าวนี้ ถือเป็นวาระสำคัญของรัฐบาลในสมัยรัฐบาลเปรม (ช่วง พ.ศ. 2523-2526) ในช่วงที่นายบุญชู โรจนเสถียร ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศเชิงนโยบายในที่ประชุมครั้งหนึ่งที่อำเภอหาดใหญ่ว่า การที่เมืองท่องเที่ยวใหญ่มีธุรกิจค้าบริการทางเพศมาก ไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรเพราะธุรกิจเหล่านี้จะช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น..” (จันทวิภา อภิสุข. 2561, 11 มกราคม, บทสัมภาษณ์) วาทกรรมโสเภณีของยุคสมัยแห่งการพัฒนาภายใต้กรอบความคิดของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวลักษณะนี้ ยังได้รับเสนอและสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและอดีตรัฐมนตรีอีกหลายคน เพื่อหวังให้เป็นแผนในการกระตุ้นเศรษฐกิจถึงขั้นเสนอให้เปิดเป็น แดนสวรรค์ และสร้างบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมาย ควบรวมเข้าไปอยู่ในวาทกรรมเชิงนโยบายด้านการท่องเที่ยว (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2537, น.253)

ผลที่ตามมาจากการก่อรูปวาทกรรมเชิงนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องประสานแนบแน่นกับธุรกิจทางเพศ ที่ถูกฟอกจนขาวในรูปของนโยบายที่รัฐบาลในยุคสมัยแห่งการพัฒนาใช้ส่งเสริมและมีกฎหมายให้การรับรองความถูกต้อง นำไปสู่การแปลงรูปวาทกรรมนโยบายโสเภณีดังกล่าวสู่การปฏิบัติ โดยองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นกลไกอำนาจรัฐที่ส่งเสริมในการขับเคลื่อนวาทกรรมเชิงนโยบายของรัฐให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ได้ประกาศประเทศให้ปี พ.ศ. 2523 เป็น “ปีแห่งการท่องเที่ยว” และจัดให้มีการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วทั้งประเทศในช่วงเดือนตุลาคม เพื่อผลักดันวาทกรรมเชิงนโยบายที่รัฐบาลได้ก่อรูปขึ้นภายใต้กรอบความคิด “ปีแห่งการท่องเที่ยว ท่องเที่ยวไทย ไทยเที่ยวไทย” ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติโดยมีนายบุญชู โรจนเสถียร รองนายกรัฐมนตรีเป็นแกนหลักคนสำคัญในการขับเคลื่อนวาทกรรมทางนโยบายดังกล่าว ในการประชุมครั้งนั้น นายบุญชู โรจนเสถียร ได้กล่าวต่อที่ประชุม

ในเชิงนโยบายว่า “เรายังมีความต้องการเงินอีกมากภายในอีก 10 ปีข้างหน้า ดังนั้น ผมจึงใคร่ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกท่านได้พิจารณาถึงความงามของธรรมชาติที่มีในจังหวัดของท่าน พร้อมทั้งรูปแบบความบันเทิงต่าง ๆ ที่บางท่านอาจจะคิดว่าเป็นสิ่งไม่เหมาะสม เพราะเป็นรูปแบบของความบันเทิงทางเพศที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ รูปแบบดังกล่าวไม่ควรถูกมองข้ามเพียงเพราะท่านเป็นคนที่มีความประพฤติดี เราต้องช่วยกันคิดหาทางให้คนของเรา” (ลักษณะวัด ปาละรัตน์, 2553, น.152)

คำพูดดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมทางนโยบายของรัฐในยุคสมัยนี้ที่มี “แนวนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมทางเพศ” อันสอดคล้องกันอย่างเป็นเนื้อเดียวกันกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่เป็นนโยบายหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและนำพาประเทศเข้าสู่ยุคทันสมัย นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันกับธุรกิจทางเพศดังกล่าวได้รับการตอกย้ำผลิตซ้ำโดยรัฐมาเป็นระยะ ๆ โดยองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกลไกอำนาจรัฐที่สำคัญในการขับเคลื่อนวาทกรรมเชิงนโยบายโสเภณีของรัฐ ได้ย้าอยู่เสมอถึงการท่องเที่ยวไทย เช่น บางส่วนของคำแถลงสำคัญของ นายมีชัย วีระไวทยะ โฆษกรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (ช่วง พ.ศ.2523-2526) ว่าขอให้เราหันมามองและยอมรับความจริงว่า ถ้าไม่มีบริการขายความสุขทางเพศ ก็คงไม่มีนักท่องเที่ยวมากมายเช่นนี้ จำนวนบาร์ที่เห็นเป็นร้อย ๆ แห่งบนถนนพัฒนาพงษ์และถนนดาวบอยในกรุงเทพมหานคร และถนนตามชายหาดพัทยาที่ประดับป้ายไฟนีออนแสงสีสนที่เห็น ภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน และภาษาญี่ปุ่น เป็นสิ่งที่น่าแสดงให้เห็นว่า วาทกรรมทางนโยบายของรัฐที่ถูกก่อรูปขึ้นภายใต้การส่งเสริมการท่องเที่ยว (ไทย) แยกไม่ออกกับอุตสาหกรรมโสเภณีในประเทศไทยในช่วงปลายของยุคสมัยแห่งการพัฒนา กระทั่งหนังสือนำท่องเที่ยวหลายเล่มโฆษณาเชิญชวนในทำนองว่า “กรุงเทพมหานคร คือ มหานครแห่งเซ็กส์ และช่องโสเภณีของโลก” (Lee Daniels, 1987, p.44)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อหวังกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าว นำไปสู่การสถาปนาอุตสาหกรรมโสเภณีในลักษณะของการปรับปรุงโฉมแบบใหม่ในยุคสมัยนั้น เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคและตอบสนองทั้งนโยบายของรัฐและความแปลกใหม่ทางธุรกิจ เกิดธุรกิจทางเพศรูปแบบใหม่ที่แตกต่างจากยุคสมัยแห่งการพัฒนาในช่วงยุคต้นนั่นก็คือ “เซ็กส์ทัวร์” (Sex Tourism) (จุฬพล ทองอินทราช, 2562, น.132) ที่เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวแต่เน้นการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความบันเทิงทางเพศเป็นหลัก โดยมีกลยุทธ์ทางธุรกิจด้วยการโฆษณาในลักษณะย้าวนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างเช่น คำโฆษณาที่ว่า “ผู้หญิงร่างเล็กที่คุณเห็นแล้วอดใจไว้ไม่ได้คอยรับใช้คุณประดุจหาสตั๊ดด้วยบรรยากาศที่บรรยายไม่ถูก” โฆษณาบางชิ้นก็จะมีรูปหญิงไทยกำลังนวดชาวยุโรปผิวแดงมีข้อความบรรยายเชิงโฆษณาดึงดูดเยาวชนนักท่องเที่ยวว่า “เสวยสุขอย่างราชาในกรุงเทพฯกับสาวสวยแนบข้าง เธอเหล่านั้นจะทำให้คุณรู้สึกเหมือนหนึ่งว่าคุณเป็นพระราช” ส่งผลให้การท่องเที่ยวสามารถสร้างได้เป็นอันดับหนึ่งของประเทศในช่วงปลายยุคสมัยแห่งการพัฒนา

จากการศึกษาของ กรมาศ วุฒิสุข (2537) เรื่อง “โสเภณีในประเทศไทย” โดย Jenny Godley (1989) ถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 การท่องเที่ยวทำให้รายรับจากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมาเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ

เมื่อรายได้จากการท่องเที่ยวได้แซงหน้าขึ้นมาจากส่งออกข้าว โดยรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 983 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2524 เป็น 1,171 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2528 จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่ พ.ศ. 2523 จากสถิติขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) แสดงให้เห็นถึงตัวเลขหลักล้านคนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในประเทศไทย ดังนี้ พ.ศ. 2527 จำนวน 2.35 ล้านคน, พ.ศ. 2528 จำนวน 2.44 ล้านคน, พ.ศ. 2529 จำนวน 2.82 ล้านคน, พ.ศ. 2530 จำนวน 4.23 ล้านคนที่มุ่งหน้าเข้าสู่กรุงเทพมหานคร พัทยา เชียงใหม่ ภูเก็ต และเกาะสมุย ซึ่งเป็นเมืองหลักที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลกในเรื่องอุตสาหกรรมโสเภณี และนอกจากนี้ยังไม่นับรวมชาวต่างชาติอื่น ๆ ที่เข้ามาทำธุรกิจแต่เลือกใช้บริการโสเภณี (กรมาศ วุฒิสุข, 2537, น.153)

ด้วยเหตุที่อุตสาหกรรมทางเพศไทยมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกนอกจากสยามเมืองยิ้ม จนได้รับอีกสมญานามหนึ่งว่า “สยามเมืองเช็กส์” นอกจากนี้อุตสาหกรรมโสเภณีไทยในช่วงปลายยุคสมัยแห่งการพัฒนา (พ.ศ. 2526 - 2539) ยังถูกต่อยอดพัฒนารูปแบบการให้บริการธุรกิจทางเพศไปเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่แตกต่างกันจากเช็กส์ทัวร์ คือ “เจ้าสาวทางไปรษณีย์” เป็นรูปแบบของการให้บริการทางเพศแก่ชาวต่างชาติแบบถึงที่ บางรายมีรูปแบบของการแต่งงานเพื่อเป็นเทคนิคทางธุรกิจเพื่อหลีกเลี่ยงข้อจำกัดทางกฎหมาย มีหญิงโสเภณีไทยจำนวนมากที่มาต่างประเทศแล้วเข้าสู่ธุรกิจทางเพศโดยตรงในสถานบริการทางเพศ เช่น ไนต์คลับ โรงแรม ฯลฯ เป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2527 ประเมินการว่าผู้หญิงไทยอย่างน้อย 19,000 คนที่ทำอาชีพโสเภณีอยู่ในยุโรป ญี่ปุ่น ฮองกง และตะวันออกกลาง โดยอยู่ในเยอรมนีตะวันตก 3,000 คน, กรีซ 2,000 คน, ตะวันออกกลาง 500-600 คน, ญี่ปุ่น 5,000 คน, และฮองกง 4,000 -5,000 คน ตามลำดับ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537, น.153) ซึ่งโดยส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพที่เสียเปรียบในวงจรของธุรกิจการค้าประเวณีเหล่านี้

4) การต่อต้านวาทกรรมนโยบายโสเภณีไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา

การต่อต้านวาทกรรมนโยบายโสเภณีไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาก่อรูปการต่อต้านมาจากกรอบคิดแบบตะวันตกผ่านทางอุดมการณ์ทางการเมือง (แบบประชาธิปไตย) กล่าวคือ สังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาได้ผ่านการเปลี่ยนผ่านการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (ภายหลัง พ.ศ. 2475) เป็นต้นมา หรือที่เรียกกันในปัจจุบันว่าระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ในทางปฏิบัติจะตกอยู่ภายใต้บรรยากาศการปกครองแบบเผด็จการตลอดทั้งสมัยก็ตาม แต่อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวก็ยังคงสำคัญทั้งในไทยและในระดับสากล (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2557, น.27) ภายใต้กรอบคิดดังกล่าวนี้ อาชีพโสเภณีและกิจการเพศพาณิชย์ที่รุ่งเรืองเฟื่องฟูในยุคสมัยแห่งการพัฒนา จึงเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์หลักทางการเมืองของสังคมไทยเองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งของโลก เพราะเป็นอุดมการณ์ที่ได้รับความนิยมและแพร่หลายมากที่สุดในโลกอยู่ในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับ ปัจเจกชน สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคทางเพศ สิทธิมนุษยชน ตลอดไปจนถึง คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพศหญิงที่ตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในสังคม โดยเฉพาะสังคมของประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาที่ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อุดมการณ์แบบชายเป็นใหญ่ (ยศ สันตสมบัติ, 2548, น.4) รวมถึงสังคมไทยในยุคสมัย

แห่งการพัฒนาด้วย ประกอบกับปัญหาสำคัญแห่งยุคสมัยอื่น ๆ ดังได้กล่าวแล้ว เช่น โสเภณีเด็ก ทั้งชายและหญิง โสเภณีข้ามชาติ ฯลฯ จึงนำไปสู่การต่อต้าน วาทกรรมนโยบายโสเภณีดังกล่าวของ รัฐบาลไทย โดยตัวแสดงทางวาทกรรมในระดับสากลที่ทำงานต่อเนื่องเชื่อมโยงทางนโยบาย จากองค์การผู้องค์การและจากยุคสู่ยุค องค์การดังกล่าว ก็คือ องค์การสันนิบาตชาติ (League of Nations) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ตามลำดับ

โดยในประเด็นดังกล่าวนี้ ธเนศ วงศ์ยานนาวา ได้แสดงความเห็นไว้อย่างน่าสนใจว่า “..องค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านวาทกรรมโสเภณีและวาทกรรม ทางนโยบายโสเภณีทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศไทยตั้งแต่ในช่วงปลายยุคสมัยก่อน การพัฒนา จนถึงช่วงต้นยุคสมัยแห่งการพัฒนาที่ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งเซ็กส์ และช่อง โสเภณีของโลก ก็คือ องค์การสันนิบาตชาติ เป็นองค์การแรกๆ ที่ดำเนินบทบาทสำคัญในการต่อต้าน วาทกรรมทางนโยบายโสเภณี โดยมีจุดเริ่มต้นย้อนไปตั้งแต่ช่วงก่อนยุคสมัยแห่งการพัฒนา ในช่วงทศวรรษที่ 2500 ในฐานะองค์การแรกๆ ที่เริ่มต้นในการต่อต้านวาทกรรมโสเภณีและ มีการต่อเนื่องเชื่อมโยงการผลิตซ้ำทางวาทกรรมต่อต้านมาสู่องค์การสหประชาชาติตามลำดับเวลา ของยุคสมัย..” (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2561, 12 มกราคม, สัมภาษณ์) โดยบทบาทในการต่อต้าน วาทกรรมโสเภณีดังกล่าวขององค์การสันนิบาตชาติเริ่มต้นขึ้นหลังจากปรากฏการณ์ทางการค้าหญิง และเด็ก (มีทั้งเพื่อใช้แรงงานและเพื่อให้บริการทางเพศ) สันนิบาตชาติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก (เอลลีนพล สัตถาภรณ์, 2508, น.37) ทั้งเพื่อใช้แรงงานและการให้บริการทางเพศ การต่อต้านการค้าหญิงและ เด็กทุกรูปแบบ การรณรงค์การเลิกจดทะเบียนสำนักโสเภณีในประเทศต่าง ๆ รวมในประเทศไทย คณะกรรมการดำเนินการมาจนกระทั่งพัฒนาไปสู่รูปแบบของ “สภา” คือ สันนิบาตชาติได้มีการตั้ง “สภาแห่งสันนิบาตชาติ” ขึ้นมาทำหน้าที่ในการผลิตสร้างและผลิตซ้ำวาทกรรมต่อต้านปัญหาโสเภณี โดยสภานี้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าสตรีและเด็กที่เกิดขึ้น ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (รวมถึงประเทศไทย)

สภาดังกล่าวต้องยุติบทบาทลงภายหลังการเกิดขึ้นขององค์การสหประชาชาติ (United Nations) แต่ชุดของความรู้ความจริงของวาทกรรมต่อต้านโสเภณีดังกล่าว ที่สันนิบาตชาติผลิตสร้างขึ้น มิได้ยุติไปด้วยตามตัวองค์กรหากแต่ถูกส่งต่อให้องค์การสหประชาชาติผลิตซ้ำวาทกรรมต่อต้าน โสเภณีดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง (ตุ้ย ชุมสาย, 2525, น.75) ซึ่งจากผลิตซ้ำวาทกรรมต่อต้านจากสันนิบาตชาติ และการแสดงบทบาทหลักในการต่อต้านวาทกรรมโสเภณีโดยสหประชาชาตินี้ ส่งผลกระทบโดยตรง ต่อปัญหาเรื่องโสเภณีในสังคมไทย และที่สำคัญสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อวาทกรรมนโยบายโสเภณี ของสังคมไทยในช่วงยุคสมัยแห่งการพัฒนาทั้งในช่วงต้นยุคและในช่วงปลายยุคสมัยแห่งการพัฒนา (พ.ศ. 2526 - 2539) โดยเริ่มต้นจากการอนุญาตให้เป็นไปตามวาทกรรมต่อต้านโสเภณี แห่งสหประชาชาติ นำไปสู่การดำเนินการยกร่างเป็นกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นมาให้เป็นรูปเป็นร่าง โดยกระทรวงมหาดไทย โดยเริ่มจากการยกเลิกพระราชบัญญัติปกป้องสัญจรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) เดิมที่ใช้บังคับแก่โสเภณีและกิจการเทศพาณิชย์ของไทยมาตั้งแต่ในยุคสมัยก่อน การพัฒนา ซึ่งมีการตั้งข้อสังเกตจากนานาชาติว่ามีเนื้อหาสาระของบทบัญญัติให้การรับรอง และส่งเสริมโสเภณีและกิจการเทศพาณิชย์ ซึ่งขัดต่อหลักสากลประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง

การยกเลิกพระราชบัญญัติปกป้อง สัจจโรคดังกล่าวเป็นการยืนยันต่อสหประชาชาติโดยทางอ้อมในแง่ของหลักการว่าประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา โดยรัฐบาลไทยได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโสเภณีตามความใน ข้อ 23 แห่งอนุสัญญา ว่าด้วยการปราบปรามการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากโสเภณี (จรัญวรรณ พุฒานุกักรักษ์ และคณะ, 2550, น.171)

5) ผลจากการต่อต้านวาทกรรมนโยบายโสเภณีไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา

ผลจากการต่อต้านวาทกรรมนโยบายโสเภณีดังกล่าวของสหประชาชาติได้ผลดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ ที่สามารถรองรับกฎหมายไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา เนื่องจากการต่อต้านวาทกรรมโสเภณี นำไปสู่การตรา “พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503” ขึ้นมาใช้บังคับแก่ประเด็นปัญหาเรื่องโสเภณีและธุรกิจการค้าบริการทางเพศ ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้เสนอโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในยุคสมัยนั้น คือ พลเอกประภาส จารุเสถียร ซึ่งได้แถลงต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ (จีรศักดิ์ เรืองบุญ, 2559, น.79) อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็มีผลทำให้สถานะทางกฎหมายของ โสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศของประเทศไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่รัฐอนุญาตให้สามารถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ในยุคสมัยก่อนการพัฒนาภายใต้การ ก่อรูปวาทกรรมนโยบายของรัฐให้โสเภณีเป็นอาชีพที่ “ถูกต้องตามกฎหมาย” แต่ภายหลังจากการยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันสัจจโรค ร.ศ. 127 โดยการประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติใช้พระราชบัญญัติปราบปรามการค้า ประเวณี พ.ศ. 2503 ของรัฐบาลไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาผลิตซ้ำวาทกรรมต่อต้านโสเภณี และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีแห่งสหประชาชาติ โสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศ ก็เปลี่ยนผ่านเป็นอาชีพที่ “ผิดกฎหมาย” แต่ธุรกิจเพศพาณิชย์ก็ยังคงดำรงอยู่กับสังคมไทยเรื่อยมา จนกระทั่งเกิดปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น เช็กส์ทัวร์ โสเภณีเด็ก โสเภณีข้ามชาติ การค้ามนุษย์ในรูปของการค้าประเวณี และที่สำคัญ คือ “โรคเอดส์” (บังอร เทพเทียน, 2552, น.89) ส่งผลให้เกิดการต่อต้านวาทกรรมนโยบายโสเภณีอย่างหนักอีกครั้งหนึ่งทั้งจากในและต่างประเทศ นำไปสู่การยกเลิกพระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ที่ถูกนานาชาติโดยเฉพาะ องค์การสหประชาชาติมองว่าเป็น “ยาจืด” ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้าประเวณีได้ ภายหลังจากการยกเลิกกฎหมายฉบับนี้ในเวลาต่อมาก็ได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม และสภาพของปัญหาแห่งยุคสมัย นั่นคือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 เป็นเครื่องมือหลักทางนโยบายของรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโสเภณีในสังคมไทยตลอดยุคสมัยแห่งการพัฒนา ผลที่ตามมาจากการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ส่งผลให้โสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศเป็นสิ่งที่ “ผิดกฎหมาย” และ “ต้องกำจัด” ภายใต้อาณัตินโยบายการปราบปรามอย่างเด็ดขาด (Abolitionist Policy) (ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, 2550, น.112-113) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

บทสรุป

ปัญหาโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนาถูกก่อรูปวาทกรรมนโยบายขึ้นมา โดยรัฐบาลไทย โดยเริ่มตั้งแต่ช่วงสงครามต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ของสหรัฐอเมริกาที่มีการเข้ามาตั้งฐานทัพและส่งกองทหารจำนวนมากมาประจำการในประเทศไทย โดยทหารกลุ่มดังกล่าวใช้เงินหมดไปกับการแสวงหาความสุขด้วยการใช้บริการทางเพศจากโสเภณีไทย ส่งผลให้เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศโดยเฉพาะดอลลาร์จำนวนมาก ครั้นเมื่อสงครามยุติลงสหรัฐอเมริกาถอนทหารกลับประเทศ อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์ที่เติบโตและขยายตัวทั้งธุรกิจบริการทางเพศโดยตรงและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางเพศ ล้วนแล้วแต่ประสบปัญหาและได้รับผลกระทบ จึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางธุรกิจเพื่อความอยู่รอดเกิดรูปแบบธุรกิจบริการทางเพศในลักษณะและรูปแบบที่หลากหลาย เช่น คาราโอเกะ ผับ บาร์ ร้านเสริมสวย ร้านกาแฟ โสเภณีเด็กทั้งชายและหญิง โสเภณีต่างชาติ เจ้าสาวทางไปรษณีย์ แต่ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยโด่งดังไปทั่วโลกก็คือ “เช็กส์ทัวร์” ซึ่งสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นเงินจำนวนมาก ถึงแม้ในช่วงปลายยุคสมัยแห่งการพัฒนานี้ โสเภณีและอาชีพการขายบริการทางเพศ จะเป็นสิ่งที่ “ผิดกฎหมาย” ตามกฎหมายฉบับเดิมที่บังคับใช้มาตั้งแต่ในช่วงต้นยุคสมัยแห่งการพัฒนา คือ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์เพียงแค่ต้องการ “ปราม” บุคคลที่ประกอบอาชีพโสเภณี มิใช่การ “ปราบ” อย่างเด็ดขาดจริงจัง เพราะเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย และกฎหมายอีกฉบับ คือ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการขายบริการทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีมาตั้งแต่ในช่วงต้นยุคสมัยแห่งการพัฒนายังคงดำรงอยู่ขยายตัวเติบโตและพัฒนารูปแบบทางธุรกิจเรื่อยมา แต่เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ทำเงินเข้าประเทศจำนวนมากเมื่อเทียบกับแหล่งรายได้อื่น และที่สำคัญรัฐบาลเองมีส่วนอย่างสำคัญยิ่งที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนอาชีพโสเภณีและธุรกิจบริการทางเพศโดยอ้อมผ่านวาทกรรมทางนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายใต้สโลแกนสำคัญของยุคนี้ คือ “ไทยเที่ยวไทย” และ “ท่องเที่ยวไทย” จนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้มาเที่ยวประเทศไทยสร้างรายได้เข้าประเทศในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ประเด็นสำคัญที่น่าสนใจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับโสเภณีในยุคสมัยนี้ คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่สามารถสร้างความสนใจดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก และสร้างรายได้มหาศาลกลับมิใช่การท่องเที่ยวในลักษณะทั่วไป เช่น ธรรมชาติ/ วัฒนธรรม หากแต่เป็นการท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องกับ “เพศ” ในรูปแบบต่าง ๆ และที่สามารถสร้างรายได้มากที่สุด คือ “เช็กส์ทัวร์” ที่สุดท้ายแล้วการท่องเที่ยวทุก ๆ รูปแบบมักจะจบลงด้วยการใช้บริการทางเพศ ซึ่งถูกนำเสนอขายรวมอยู่ในทัวร์ ส่งผลให้ชื่อเสียงของประเทศไทยโด่งดังไปทั่วโลกในฐานะ “เมืองหลวงแห่งเช็กส์และช่องโสเภณีโลก” ซึ่งรัฐบาลในยุคสมัยนี้ก็มิได้ดำเนินการใด ๆ ต่อประเด็นปัญหาดังกล่าว เพราะอุตสาหกรรมเพศพาณิชย์และธุรกิจบริการทางเพศ ตลอดจนถึงธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการบางส่วน ทั้งอยู่ภายใต้และเป็นผลผลิตมาจากวาทกรรมนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่ถูกนิยามขึ้นโดยรัฐบาลเอง

อย่างไรก็ตาม ผลจากวาทกรรมการท่องเที่ยวที่กล่าวมาทำให้อุตสาหกรรมเพศพาณิชย์เติบโตและขยายตัวอย่างสลับซับซ้อน จนก่อให้เกิดปัญหามากมายที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย เช่น ปัญหาโสเภณีเด็กทั้งหญิงและชาย โสเภณีชาวต่างชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วของปัญหาเรื่อง “โรคเอดส์” ที่พบผู้ป่วยจำนวนมากเกี่ยวข้องกับ การใช้บริการทางเพศและยังถูกลามจากกลุ่มผู้ใช้บริการทางเพศที่รับเชื้อจากหญิงโสเภณีแล้วไปแพร่เชื้อต่อสู่ครอบครัว ด้วยเหตุแห่งปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับการเพ่งเล็งจากนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก องค์การสหประชาชาติ ต่อประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโสเภณีในสังคมไทยในยุคสมัยแห่งการพัฒนา จนในท้ายที่สุดนำไปสู่การต่อต้านโดยสหประชาชาติในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกโดยผ่าน ทางอนุสัญญาผลิตซ้ำวาทกรรม การต่อต้านโสเภณีและการแสวงหาประโยชน์ทางเพศโดยมิชอบทุก รูปแบบที่มีมาตั้งแต่ในยุคของ องค์การสันนิบาตชาติ ทำให้ประเทศไทยจำต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว ด้วยการยกเลิกกฎหมายเก่าที่เกี่ยวข้องกับโสเภณี คือ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 และประกาศบังคับใช้กฎหมายฉบับใหม่ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโสเภณีทั้งหมด คือ “พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539” ส่งผลให้อาชีพโสเภณีและการ ขายบริการทางเพศ กลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่างเด็ดขาดตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

บรรณานุกรม

- กรมาศ วุฒิสุข. (2537). *โสเภณีในประเทศไทย*. ใน NIC เขตปลอดโสเภณี?. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2537). *จับตาสถานการณ์การค้าเด็กหญิงในรอบสิบปีในยุคคนนโยบายยุติปัญหาโสเภณีเด็กขึ้นทั้งรัฐไทย*. ใน NIC เขตปลอดโสเภณี?. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คริส เบเคอร์, และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2557). *ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- จักษ์ พันธ์ชูเพชร. (2549). *การเมืองการปกครองไทย: จากยุคสุโขทัยสู่สมัยทักษิณ*. ปทุมธานี: มายด์พับลิชชิง.
- จรัญ โฆษณานนท์. (2550). *นิติปรัชญาแนววิพากษ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- จุมพล หนีมพานิช. (2548). *พัฒนาการทางการเมืองไทย อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย หรือ ประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริยวรรณ พุทธานุกรษ์, และคณะ. (2550). “การค้ามนุษย์” พินิจในแนวคิดริเริ่มในพื้นที่ของ อินเทอร์เน็ต กระบวนการทางกฎหมายและหน่วยงานภาครัฐ. ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรศักดิ์ เรืองบุญ. (2559). *ปัญหาการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการให้บริการทางเพศในระบบกฎหมายไทย*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2557). *ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เฉลิมพล สัตถาภรณ์. (2508). *ปัญหาโสเภณีในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
คณะรัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนกพล สกพลดุงเขตต์. (2545). *การป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของหญิงและเด็ก:
ศึกษาอนุสัญญาระหว่างประเทศและเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ.
(วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2550). *เมื่อผู้หญิงคิดจะมีหนวด: การต่อสู้ “ความจริง” ของเรื่องเพศในสภา
ผู้แทนราษฎร*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- दनัย ไชยโยธา. (2548). *การเมืองและการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ตุ้ย ชุมสาย. (2525). *กิจกรรมโสเภณี*. กรุงเทพฯ: ปรีชาการพิมพ์.
- ทัยเลิศ ลือป้อ. (2550). *ปัญหาการนำเสนอมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในการแก้ไขปัญหาธุรกิจการ
ค้าประเวณี*. (สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- จุฑาพล ทองอินทราช. (2562). *วาทกรรมว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทย*. (ดุชนิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ). คณะรัฐศาสตร์และ
นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑาพล ทองอินทราช, และโชติสา ขาวสนธิ. (2562). *วาทกรรมว่าด้วยโสเภณีในสังคมไทย.
วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(2), (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562).
- ธีรนาถ กาญจนอักษร. (2535). *หญิงในธุรกิจบริการ*. ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง
คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤพนธ์ ด่วงวิเศษ. (2557). *ความรู้และอำนาจ เบื้องหลังเซ็กและโสเภณี*. *รัฐศาสตร์สาร*, 35(2),
(พฤษภาคม-สิงหาคม 2557).
- บ้งอร เทพเทียน. (2552). *เพศวิถีภายใต้นโยบายและมาตรการป้องกันโรคเอดส์:การศึกษาเชิงวาทกรรม.
(วิทยาสตรดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- แบงค์ งามอรุณโชติ. (2554). *โสเภณี มีอยู่ รู้จัก แต่ไม่เข้าใจ*. OCTOBER 11: Sex Issue.
กรุงเทพฯ: โอเพ่นบุ๊กส์.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2529). *เศรษฐศาสตร์การเมืองของเศรษฐกิจเปิด: การพัฒนาของประเทศไทย.
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 28(1), (มกราคม 2529).
- ยศ สันตสมบัติ. (2548). *ปิตาธิปไตย พุทธศาสนา เพศสถานะภาพและเพศวิถี: การทำความเข้าใจ
“เพศสถานะ” และ “เพศวิถี” ในสังคมไทย*. ใน *เพศสถานะและเพศวิถีในสังคมไทย*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักษณะวัต ปลายรัตน์. (2553). *ปรัชญาภาวะสตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2550). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วินัย ผลเจริญ. (2542). *ปัญหาโสเภณี: เหตุปัจจัย มุมมอง และวิธีการแก้ไขปัญหาตามแนวทาง
พุทธศาสนา*. *วารสารพุทธศาสนศึกษา*, 1-34, (กันยายน-ธันวาคม 2542).

- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2537). *NICS-เขตปลอดโสเภณี?*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2547). *การพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองของไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *ทฤษฎีสังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ เตชะไพบูลย์. (2551). *การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์: ศึกษากรณีส่งหญิงไทยไปค้าประเวณียังต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2557). *มองเศรษฐกิจการเมืองไทยผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- Daniels, Lee. (1987). *Bangkok By Night*. Hong Kong: CFW Guidebook.

บทสัมภาษณ์

- จันทวิภา อภิสุข. (2561, 11 มกราคม). มูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ [บทสัมภาษณ์].
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2561, 12 มกราคม). ศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [บทสัมภาษณ์].